

**IVN - afdeling
Peize**

info

**Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid
Februari 2017**

**NL doet • jeugd kanoet • rode kruis • website • heemtuin
• avondrood • help de bijen • jeugd bosexcursie •
de onlanden • natuurwerkdag • otters**

Colofon

Voorzitter en redactie Info
Janneke Krooneman
Kerkstraat 19, 9321 HA Peize
Tel: 050-3146968

Secretaris en districtscontacten
Sophie Kattouw
Dubbelooflaan 12, 9321 LK Peize
050-5033303

Penningmeester en ledenadministratie
Henk Wilkens
Baggelaar 9, 9321 AS Peize
050-5033614

Bestuurslid en redactie Info
Yolanda vd Veen
Karlingakkers 1, 9321 EM Peize
050-3185709

Vormgeving Info: Henk Bakker

e-mail bestuur: ivn.peize@gmail.com
e-mail activiteitenCie: ivn.activiteiten.peize@gmail.com
e-mail jeugdcommissie: ivn.jeugdactiviteiten.peize@gmail.com
website: <http://ivn.nl/afdeling/peize>

De kosten voor het lidmaatschap zijn € 20,- per persoon per jaar, een extra lid op het zelfde adres (= huisgenoot) kost € 8,- per persoon per jaar extra, dus € 28,- samen. Voor de donateur bedraagt de bijdrage € 10,- per persoon per jaar.

In Juni 2017 wordt het lidmaatschapsgeld of uw donateursbijdrage via automatische incasso afgeschreven.

Rekening nummer IVN: Rabobank Peize
NL48 RABO 03531 63 872.

Van de redactie

Afgelopen jaar hebben we besloten dat drie Info's per jaar een te grote klus is voor ons kleine team. We hebben dus de overstap gemaakt naar twee exemplaren per jaar. Ook het tijdstip waarop ze verschijnen hebben we aangepast. Aanvankelijk was het juni en december. Maar dat zijn voor ons als werkende ouders eigenlijk de twee drukste maanden van het jaar. Met ons werk, en met allerhande activiteiten met de kinderen. Dus verschijnen de Info's vanaf dit moment in februari en net na de zomervakantie (augustus/september). Vandaar dat jullie nu dus wat langer hebben moeten wachten op dit exemplaar. Gelukkig wel weer een Info met prachtige verhalen, waarnemingen en verslagen. Zeearenden, otters, reuzerupsen en reën.

We doen wel een oproep doen aan jou als lezer: kom met leuke verhalen! Opmerkelijke

Van de bestuurstafel

Op het moment zitten we nog volop in de winter maar.....de lente komt eraan. Sneeuwkllokjes komen boven de grond, de koolmees zingt dat het een lieve lust is en de mussen zijn al bezig met het inspecteren van het nestkastje. We hopen de huiszwaluwen terug te zien in de zwaluwtil. Eind april keren de vogels terug uit Afrika naar het plekje waar ze geboren zijn om te nestelen. Binnenkort verwachten we ook de 2 Shetland pony's terug in het Brinks Kampje. De eigenaar van het stel verwacht dat er veulentjes komen. U heeft de pony's vorig jaar vast al gezien. Helaas groeit er nu nog niet voldoende gras, nog even geduld hebben.

In de afgelopen jaren hebben we met NLdoet (maart) en de Natuurwerkdag van Landschapsbeheer Drenthe (november) prachtige werkdagen gehad in het Bosplan. De vrolijk gekleurde nestkastjes die de kinderen in maart het Bosplan hadden opgehangen waren in trek bij de vogels! De kastjes zijn in november nagekeken door Jan van Bergen en Ben Stellink: er waren 27 bewoond door koolmezen, 2 door mussen, 3 door spechten, 1 door de boomklever en 5 kastjes bleven onbewoond. Een mooi resultaat. Dit jaar zijn we er ook weer klaar voor om er een mooie werkdag van te maken. Tijdens Nldoet op zaterdag 11 maart willen we o.a. beginnen met een klein bloemenveldje in het Bosplan. De grond gaat bewerkt worden (machinaal) en voor het inzaaien zou het leuk zijn dat de weergoden meewerken op die dag, een poosje later kan natuurlijk ook nog. Yolanda heeft subsidie aangevraagd bij NLdoet, LBD geeft een korting op het bloemzaad en de Gemeente Noordenveld werkt eveneens mee. Beter kunnen we het toch niet krijgen! Daarnaast gaan we op deze werkdag ook het bedje spreiden voor de huiszwaluwen bij de zwaluwtil: de begroeiing bedekt inmiddels de leemlaag die aan de vijverranden aan het oppervlakte komt. Dit gaan we weer vrij maken, zodat de prachtige vogeltjes makkelijk bij het leem kunnen om hun bestaande nesten te versterken en natuurlijk om nieuwe nesten te maken. Wees welkom, kom meehelpen of even kijken naar de werkzaamheden, misschien valt er een kopje koffie te halen.

Guido van de Muyzenberg zoekt iemand die de werkzaamheden wil coördineren van het wilgen en fruitbomen snoeien. Het snoeien van de wilgen vraagt een aantal ochtenden en het is geen zwaar werk. De fruitbomen worden gesnoeid onder deskundige begeleiding van iemand van Landschapsbeheer Drenthe. Als je wilt leren fruitbomen snoeien is dit een mooie kans om het vak onder de knie te krijgen. Guido geeft hierover graag informatie.

Na de vakantie vonden Hermie en Janneke de olifantsrups in de tuin en bij Ans Hartmans kwamen de burens vragen wat voor een griezelig vreemd beest dit was. Kortom een groot gat in de parate kennis bij IVN Peize over deze mooie rups en nachtvlinder van het Groot avondrood. Gelukkig mochten we van Het Drents Landschap een prachtig artikel en foto van Geert de Vries overnemen met veel informatie over het leven van deze nachtvlinder, die je zomaar als rups of vlinder kunt tegenkomen, zelfs in de bebouwde kom zoals het geval was in Peize.

Op 15 juni wordt de 50ste Rode Kruis/ IVN avondtocht gereden. Henk Timmerman en de mensen van het Rode Kruis hebben voor de deelnemers een

of ontroerende waarnemingen! Verslagen van een mooie wandelingen, een mooie foto, of een mooi gedicht! De Info moet wel weer gevuld worden! En we willen heel erg graag uw mooiste foto van De Onlanden!! Die oproep hebben we vorige keer ook gedaan, maar heeft nog geen respons gehad...We zien wel de meest fraaie foto's in allerlei media voorbijkomen: op twitter, op facebook, op instagram, op ditispeize.nl. Dus er worden heel wat plaatjes geschoten! Stuur ze naar ons. Dan geven we ze een mooie plek in de Info! We zijn blij met zo'n fraai gebied in onze achtertuin!

Lever de kopij aan voor 1 augustus 2017. Stuur op naar ivnpeize@gmail.com. Dan stellen wij weer een nieuwe Info samen, en kan Henk Bakker er weer wat moois van maken!

feestelijke avond georganiseerd om deze heuglijke gebeurtenis in café Ensing te komen vieren. Het bestuur wenst u een mooie lente en zomer en graag tot ziens bij de komende activiteiten.

Help de bijen (in het bosplan) op 11 maart 2017 met NL Doet

Waarom een bloemrijke weide in het Peizerbos vraag je je misschien af? Er zijn een aantal redenen voor die me aanspreken:

1. In het moderne agrarische cultuurgrasland overheersen hoogproductieve grassen, terwijl vroeger in het gewone Nederlandse boerengrasland een aanzienlijk aantal grassen, bloemplanten en kruiden algemeen waren. Veel van de voorheen 'doodgewone' planten- en diersoorten van deze graslanden van 'gemiddelde' standplaatsen zijn inmiddels net zo bedreigd als de meer kritische planten- en diersoorten die voor graslanden op allerlei bijzondere standplaatsen karakteristiek zijn. Een bloemrijke weide zorgt dus voor een beetje meer biodiversiteit in de steeds afnemende soortenrijkdom van het platteland.
2. meer verschillende planten en bloemen zorgen voor meer voedsel voor insecten (bijen, zweefvliegen en vlinders).
3. het zaaien van zaad zorgt voor zaad en behoedt dus ook plantensoorten voor uitsterven.
4. het is een mooi gezicht, goed voor educatie.
5. tot slot verbetert het de bodem.

In het bosplan van Peize ligt een groene weide bij de vijver. De weide zou IVN Peize graag zien met een deel bloemenweide. De betreffende stroken op het perceel zullen worden voorbereid (gras zal worden verwijderd), voordat het zaaien begint. Een bloemrijke weide is een proces van een paar jaar en in eerste instantie zullen de planten goed moeten kunnen

wortelen. De natuur is geduldig en wilde plantenzaden hebben verschillende strategieën om optimaal te kiemen en te groeien. Bijvoorbeeld door te wachten op het meest ideale kiemmoment. Van sommige soorten kiemen de zaden niet allemaal tegelijk om het risico te spreiden. De natuur is geduldig.

Naast een mooi opgeknapt heemtuin, een aangename rustplek in het bos, hopen we op de natuurwerkdag van IVN Peize op zaterdag 11 maart (i.s.m. met NLDoet <https://www.nl doet.nl/klus/24999> en de gemeente Noordenveld) ook een gedeelte van deze klus te gaan klaren!

De NL Doet dag is op 11 maart van 13 – 16 uur. Verzamelen bij de heemtuin. Voor de inwendige mens wordt gezorgd.

Door Marc Plantinga

Foto Yolanda van der Veen

Bos excursie voor de jeugd

29 oktober; de jeugdclub van IVN Peize heeft een bosexcursie gepland voor kinderen van 6 tot 10 jaar. Maximaal 15 kinderen. Een bosexcursie, dat is natuurlijk heel breed. Je kunt van alles in het bos in het najaar: paddestoelen zoeken, de bladeren vallen van de bomen en je kunt diersporen zoeken. Spelen in het bos is ook altijd leuk. We wilden eens naar een ander bos dan naar het Bosplan in Peize, daar waren we al verschillende keren geweest. Welk bos dan? Mensinghe? Is dat op de fiets te doen voor 6 tot 10 jarigen? Bij de vistrap! Daar vinden kinderen het altijd leuk! Je kunt ook best veilig binnendoor fietsen, een leuke fietstocht. Die keuze was al snel gemaakt, het werd Het Sterrenbos bij de vistrap. Een week van te voren spraken we daar of om een programma te maken.

We liepen een route en verzonnen stationnetjes waar we verschillende dingen konden doen.

- zoek verschillende bladeren van bomen, struiken en planten.
- zoek verschillende paddenstoelen.
- luisteren naar bosgeluiden.
- boomtikkertje.
- wat drinken en spelen bij de vistrap.

Het programma was klaar, nu nog de PR en aanmeldingen. We hangen altijd posters op bij de scholen, de Plus en de bakker. Het komt op de agenda van de scholen en van Ditispeize.nl. Daarnaast moeten we allemaal ons netwerk wel inzetten, en pas op het laatste moment komen de aanmeldingen binnen. Uiteindelijk stond er een groep van 10 kinderen tussen 8 en 11 jaar op die zaterdagochtend bij de Essen klaar om naar de vistrap te gaan fietsen. Het was een mooie ochtend met een lekker zonnetje, de fietstocht verliep prima.

Bij de vistrap moest er natuurlijk direct gespeeld worden, maar wij wilden verder omdat we een heel draaiboek hadden gemaakt. We legden uit wat het plan was en spraken af dat we bij elkaar zouden blijven en op elkaar zouden letten. De eerste opdracht was het vinden van zo veel mogelijk verschillende vormen en kleuren bladeren die ze konden verzamelen. Ook het vinden van sporen van dieren stond op het programma.

Aan enthousiasme geen gebrek. Er werd gezocht en gevonden, uitgelegd, vragen gesteld en gespeeld. Toen kwamen we bij ons eerste station aan. Dat was een dikke afgezaagde boomstronk die kon dienen als tafel. De verzamelde bladeren werden daarop gesorteerd naar soort. We hebben de namen benoemd van de verschillende soorten. Veel kinderen wisten al veel en Verrine vulde de voor ons onbekende soorten aan. Ook hebben we het verschil tussen bomen, struiken en planten benoemd.

Op weg naar het volgende station gaven we opdracht zo veel mogelijk soorten paddenstoelen te vinden. Dat was niet tegen dovenmansoren gezegd. Van minuscuul kleine tot flink grote paddenstoelen werden gevonden. Vol enthousiasme werden we van de ene naar de andere plek geroepen om een vondst te bewonderen. Russula's, eekhoortjesbrood,

aardappelbovisten, stink zwammen en nog veel meer kwamen we tegen. We moesten zelfs aanmoedigen om door te gaan met het programma, de tijd tikte door en we wilden nog speeltijd over houden. Vlak voor ons volgende station werd een wespennest gevonden met actieve wespen erin. Het was nog steeds erg warm voor de tijd van het jaar. Een van de kinderen werd gestoken, dat was naar en pijnlijk. Maar na een paar minuten ging het weer en konden we gaan luisteren naar de geluiden in het bos. We waren op een zevensprong aangekomen en stonden in een kring doodstil te luisteren. Of het nu kwam door het lawaai en gekwetter wat de kinderen even daarvoor om zich heen hadden dat weet ik niet maar de vogels hielden zich ook muisstil, het was doodstil in het bos.

Het boomtikkertje hebben we maar over geslagen, tijd om naar de vistrap te gaan. De zak pepernoten en de ranja gingen er goed in na deze boswandeling van 5 kwartier. Nog even lekker spelen! Verschillende kletsboten en zelfs een hele natte broek later fietsten we weer richting Peize. 'Dat was leuk!!', hoorden we de kinderen tegen elkaar zeggen. Ja het was een geslaagde excursie geworden.

Wanda, Alena, Verrine en Ineke

Foto's Yolanda van der Veen

50^e keer Rode Kruis avondtocht 15 juni 2017

Dit jaar is het de vijftigste keer dat de Rode Kruis - IVN Avondtocht wordt gehouden. Het organisatie-team heeft hierover vergaderd en we hebben een feestelijk programma samengesteld.

Programma

- 1) Rit door en om het dorp
- 2) 20.00 uur Koffie en Gebak bij Ensing
- 3) Optreden Hopsingers

- 4) Pauze - 1e borreltje & hapje
- 5) Optreden Hopsingers
- 6) 2e borreltje & hapje

We willen graag een ieder uitnodigen om bij deze tocht aanwezig te zijn. Het zou mooi zijn als u mee kunt rijden en daarna het feest bij Ensing kunt bijwonen.

Opgaven graag bij Jan van Bergen,
jenavanbergen@hetnet.nl

ONDERSTAAND STUKJE STOND IN DE HOPBEL VAN ZATERDAG 13 JULI 1968 NAAR AANLEIDING VAN DE EERSTE AVONDTOCHT.

Natuurbescherming Roode Kruis

De hele dag had het geplensd die donderdag de 27e juni, de datum waarop een rondrit door de omgeving gepland was voor dorpsgenoten (23), die, om welke reden dan ook, veelal aan huis gekluisterd zijn. Door de Natuurbeschermingsvereniging en de plaatselijke Roode Kruisver. werd de tocht georganiseerd.

Na nog een grote stortbui bij het gemeentehuis te hebben geïncasseerd, werd vandaar omstreeks half 7 's avonds gestart. En verder bleef het vrijwel droog!

De route, uitgezet door de Natuurbescherming, was de volgende: Peize, Roden, Steenberg, Een, Norg, Peest, Zeijen, Ubbena, Oude Molen, Zeegse, Tinaarlo, Vries, Donderen, Bunnerveen, Peize.

Veel schoons viel te genieten in de buurt van het Lieverse diepje. Aantrekkelijk was „de dikke boom”, splinternieuw het Ronostrand, boeiend de meeuwenkolonie bij Steenberg, prachtig het weggetje met de aan weerskanten groeiende berken tussen Peest en Zeijen, druk het kruispunt bij Ubbena, schilderachtig de landschappen bij Oude Molen, lekker de consumptie, gebruikt in mooi Zeegse, historisch het hunnebed van Tinaarlo en ruim en rustig tot slot het Bunnerveen.

Zeker niet alleen de mensen, die het reizen minder gewend zijn, hebben genoten. Evenzeer deden dat de chauffeurs van Natuurbescherming en Roode Kruis.

Tegen half 10 was iedereen weer in eigen huis. Het verdient aanbeveling een dergelijke tocht vaker te laten plaats hebben.

En weer bleek: door samenwerking kan er veel tot stand komen. J. R. N.

Groot avondrood

Groot avondrood is een fraaie nachtvlinder uit de familie van de pijlstaarten. In Nederland zijn hiervan maar liefst 19 verschillende soorten waargenomen waaronder de algemeen voorkomende Ligusterpijlstaart maar ook de fascinerende Kolibrievlinder. Deze vliegt helemaal vanuit Zuid-Europa naar Nederland. Het Groot avondrood is ook een van de meest algemeen voorkomende pijlstaarten. In de zomermaanden vliegen ze in Drenthe in de avonduren bij duizenden rond. Zowel in natuurgebieden als in de bebouwde omgeving.

Pijlstaarten danken hun naam aan een kenmerkende 'pijl' die rupsen aan het eind van hun achterlijf hebben. Deze gevaarlijk uitziende kromming moet vijanden afschrikken. Het is echter een nepwapen omdat het slechts een opgezwollen onderdeel is van het zachte lichaam van de rups. Het Groot avondrood behoort net als de meeste pijlstaarten tot de beste vliegers onder de nachtvlinders. Er zijn soorten die ondanks hun tere vleugels snelheden halen van maar liefst 50 km per uur.

Het Groot avondrood drinkt graag nectar uit bloemen van de Wilde kamperfoelie. Hij hangt net als een Kolibrie in de lucht en steekt zijn lange tong in de bloembuis van een geurende bloem. Om insecten te lokken heeft de kamperfoelie een cadeautje in petto voor nachtvlinders zoals het Groot avondrood. Dit is nectar dat diep in de lange bloembuis verstopt zit. Tijdens zijn bezoek blijven stuifmeelkorrels aan zijn roltong kleven die vervolgens dan weer op een stamper van een volgende kamperfoeliebloem terecht kunnen komen.

Een lang leven

Het Groot avondrood vliegt de hele zomer. Het zijn echter niet steeds dezelfde exemplaren die je ziet

*Rups avondrood, gezien in eigen tuin, aug 2016.
Foto Janneke Krooneman*

want de vlinders die aan het begin van de zomer vliegen, zijn andere individuen dan die in september worden waargenomen. Veel soorten leven als vlinder hooguit 1 of 2 weken. De vlinders van het Groot avondrood kunnen echter wel een maand oud worden.

Bij voorkeur zet de vlinder haar eitjes af op het Wilgenroosje. In het kader van risicospreiding legt ze haar eitjes bijvoorkeur op verschillende planten. Na een aantal dagen kruipt de rups uit het ei. Rupsen eten het liefst 's nachts om zo veel mogelijk ongewenst oogcontact met hun belagers te vermijden. Als de rups genoeg heeft gegeten, zoekt hij in een strooisellaag een geschikte plek op om te overwinteren. De rups bouwt eerst een cocon alvorens te gaan verpoppen. In de voorzomer kruipt daar een wonderschone pijlstaart uit.

List en bedrog

Hoewel de rupsen meestal 's nachts eten, komen ze op warme dagen regelmatig al aan het eind van de middag te voorschijn. Om aan zijn vijanden te ontsnappen heeft de rups van het Groot avondrood een gevaarlijke 'angel'. Ook kan de rups zijn snuit langer maken waardoor het net een slurfje lijkt. Niet voor niets wordt de rups dan ook heel treffend een olifantrups genoemd. Met dat slurfje kan de rups nog een slimme truc toepassen. Zodra hij wordt belaagd door een vijand, trekt hij snel zijn slurf in waardoor hij een dikke kop krijgt. Op die kop kijken dan twee grote gevaarlijk uitziende nepogen de belager zo indringend aan dat deze van schrik niet meer kan toehappen. De hele zomer tot in de herfst

Foto Bastiaan van de Wetering

zijn de olifantrupsen te zien. De rupsen groeien als kool en zijn in de nazomer zo dik als een pink. Dan staan in de media dikwijls berichten van mensen die geen idee hebben wat voor beest dat vreemde slangetje is dat ze in de tuin hebben. Door de lichaams-grootte en de vervaarlijk uitziende ogen hebben veel mensen geen enkel vermoeden dat het hier om een rups gaat.

fraai heeft uitgedost!

Geert de Vries

G.W. de Vries is natuurfotograaf en lid van de Wetenschappelijke Adviescommissie van Het Drentse Landschap.

Kleurenpracht

Groot avondroodrupsen in tuinen leven meestal op Fuchsia's. Heeft men eenmaal oog voor de grote keutels die de rupsen produceren bij het verorberen van Fuchsia's, dan blijkt dat deze pijlstaart met zijn zeer verborgen leefwijze ook in de bebouwde kom veel voorkomt. Wie zelf eens oog in oog met dit vliegende juweeltje wil staan, moet eens meegaan met een nachtvlinderexcursie van Het Drentse Landschap. De vlinders komen op het licht af dat door een speciale lamp wordt verspreid. Het Groot avondrood is niet alleen een feest om te zien, maar het roept ook verbazing op: vanwaar toch al die mooie kleuren? In de duisternis kan hij daar geen goede sier mee maken en overdag laat hij geen kans onbenut om al zijn fraais aan onze ogen te onttrekken. Nog steeds weet niemand voor wie deze schoonheid zich zo

*Rups avondrood, gezien in eigen tuin, aug 2016.
Foto Janneke Krooneman*

Natuurwerkdag 5 november 2016

De natuurwerkdag lag in het verschiet en was goed voorbereid door de activiteitencommissie. Sommige dingen liggen al jaren vast en gaan bijna vanzelf, maar toch is goede coördinatie van belang. Nicole Reigersberg heeft zich er eens even stevig op gestort en heeft een waar draaiboek in elkaar gedraaid. Fantastisch, bedankt Nicole.

De nestkasten zijn wederom geïnspecteerd, er is volop gesnoeid in de heemtuin en alles is weer lekker opgeschoond. Iedereen heeft weer een lekkere buitendag gehad.

Een onderdeel van de natuurwerkdag is dat we aan het einde gezamenlijk afsluiten met een drankje en voor de kinderen is er de vuurkorf met afwisselend popcorn maken, marshmallows roosteren of croissants bakken. En voor de volwassenen en kinderen is er soep na het harde werken. Deze keer was het vegetarische erwtensoep. En hierbij het recept.

Foto's Yolanda van der Veen

Voor 4 personen:

- 1 ui en 2 winterpenen fruiten met een eetlepel kerriepoeder
- Erwten goed afspolen tot ze niet meer schuimen en toevoegen aan de ui en peen
- 1,5 liter water toevoegen met twee of drie vegetarische bouillontabletten
- 1 uur laten koken
- 4 tomaten wassen en in kleine blokjes snijden, zaadjes verwijderen
- 3 bosuitjes in kleine stukjes snijden
- Bosje peterselie fijnsnijden
- Stuk kaas in blokjes snijden
- Zout en peper naar smaak toevoegen

Tomaat, bosui, peterselie op het laatst toevoegen en heel even mee laten koken. Kaas in een diep bord doen en de hete soep erover heen gieten.

Eet Smakelijk!

Yolanda van der Veen

Foto ditispeize.nl

IVN Peize Nieuwjaarswandeling 2017, 8-1-2017

Zo'n 15 personen (3 kinderen, 12 volwassenen) verzamelen zich op zondagochtend 8 januari om 10:00 uur bij Ensing voor de jaarlijkse IVN nieuwjaarswandeling. De sneeuw die twee nachten geleden gevallen was is nog niet helemaal weggedooid, maar het is droog en windstil. Mooie omstandigheden dus voor een wandeling. Net als vorig jaar gaan we tijdens de wandeling van zo'n 6 km weer kijken welke planten in de winter in bloei staan in het kader van de Floron Eindejaars Plantenjacht (<http://www.floron.nl/plantenjacht>). Vorig jaar leverde dit een mooi aantal soorten op (13 soorten, zie onderaan), maar toen waren de omstandigheden een stuk beter: het was tot dan toe zeer zacht geweest (14 graden). Nu ligt er dus sneeuw en de afgelopen tijd is het een stuk kouder geweest. Niet ideaal, maar wie weet wat we tegen komen.

We lopen via Ensing naar de huiszwaluwtil in het zuiden. Hier hebben deze zomer voor het eerst huiszwaluwen gebroed, zo'n 5 paar. Eindelijk, want vorig jaar bleef de zwaluwtil nog onbezet. Soms bouwen huiszwaluwen in zo'n til zelf nesten van klei, maar vooralsnog lijken ze allemaal gebroed te hebben in de 'nep' nesten. Ben benieuwd hoeveel huiszwaluwen er dit jaar in gaan broeden. Er is zeker plek voor meer.

Iets verderop zien we een drietal goudvinken. Ze eten van de knoppen van verschillende bomen. Hun kenmerkende zacht melodieuze 'puuh' is goed te horen. De rode borst en zwarte kop van de twee mannetjes zijn prachtig te zien. Het vrouwtje is een stukje grauwer. We lopen door en steken de Bunnerveenseweg over richting Altena op de Oostinglaan. We passeren een bijna-bloeiende hazelaar. De mannelijke katjes zijn wel goed zichtbaar, maar ze staan nog niet open en verspreiden dus nog geen stuifmeel. Officieel dus nog niet echt bloeiend. Tellen we hem mee?

Na het bruggetje op de Oostinglaan slaan we links af en lopen een stuk langs het nog bevroren water. We zien sporen van een haas die het aan heeft gedurfd om het ijs over te steken. Bij de kruising met de Heideweg staan we even stil om van een grote afstand uit te kijken over het laatste restantje van het

ooit zo grote Bunnerveen. Tussen 1958 en 1960 is dit hoogveengebied in sneltreinvaart ontgonnen ten behoeve van de landbouw. Met het veen verdween heel veel waardevolle natuur, waaronder de hier ooit talrijke korhoen (nu in heel Nederland praktisch uitgestorven). Nu resteren slechts zo'n 50 hectare, toepasselijk "Vijftig Bunder" genoemd, maar dit hoogveentje is nauwelijks levensvatbaar door de continue ontwatering, vermisting en het dichtgroeien met bomen. Eeuwig zonde dat er niet ooit besloten is een groter gebied veilig te stellen voor de natuur. Het duurt honderden jaren voordat een hoogveensysteem zich ontwikkelt en is dus erg lastig te herstellen.

We lopen door over de Heideweg (goede naam overigens, geen heide meer te bekennen hier) en slaan links af de Boerlaan in. Bij het Tonersbos van Altena staan we even stil. Tea vertelt een interessant verhaal over het bosje. Ze vertelt o.a. hoe hier vroeger lijsters gevangen werden met stroppen van paardehaar en dat de lijsters verkocht werden als delicatessie in Groningen. De IVN jeugdclub van Peize heeft recent het kleine heideveldje in het bos nog ontdaan van bramen. We lopen door het bosje heen, maar ook hier nog geen bloeiende planten te bekennen. Wel uitgebloeide planten van afgelopen zomer, maar dat telt niet. We lopen het bosje uit en via de Kleiweg steken we de Altenaweg over, een smal landweggetje in. Hier vinden we in de sneeuw sporen van reeën, dankzij de oplettendheid van de meelopende kinderen. De roffel van de grote bonte specht is ook al af en toe te horen: de eerste voortekenen van het voorjaar komen dus van vogels, niet door planten. Een zwarte els laat net als de hazelaar al wel zijn katjes zien, maar ook deze staan nog niet open. Het

Foto Alfred Oosterman

aantal bloeiende planten blijft dus bedroevend laag. Twee keer een halve soort! Waarschijnlijk heeft de sneeuw die paar bloeiende kleine soorten ons aan het oog onttrokken, maar ook de lagere temperaturen van de afgelopen weken werkten niet mee. Via de Vossegatsweg lopen we terug richting Peize. Via de Oude Velddijk en de Brinkweg komen we weer terug bij Ensing. Hier drinken we gezamenlijk nog een kopje koffie, thee of chocolademelk en sluiten we af. Volgend jaar weer!

Vorig jaar op 3 jan 2016 bloeiend aangetroffen:

- Witte dovenetel
- Klein streepzaad
- Dagkoekoeksbloem
- Kroppaar
- Straatgras
- Akkerkool
- Gewone melkdistel
- Herderstasje
- Madelief
- Tuinwolfsmelk
- Kleine veldkers
- Paardebloem
- Vogelmuur

Door Chris Smit

Een nieuw lid van de activiteitencommissie voor volwassenen stelt zich voor

Sinds kort draai ik, Tea Snippe, mee in de activiteitencommissie van IVN Peize. En dat is een super goeie aanleiding om actiever met natuurbeleving en -educatie bezig te zijn! Sinds circa 15 jaar woon ik met mijn man Gerard in Peize, of nauwkeuriger omschreven, aan de rand van Peize.

Ons huis is omringd door weilanden en een bosperceeltje, waardoor wij vanuit ons huis en de tuin veel mooie natuurwaarnemingen kunnen doen. Ik denk daarbij aan de prachtige lach van de groene specht, de jonge egels die in de tuin rondscharrelen, de reegeit met haar twee reekalfjes in het bosperceeltje, de broedende kerkuilen in de oude duiventil en de boksende hazen in het weiland. Uit deze opsomming kunt u opmaken dat fauna iets meer mijn belangstelling heeft dan flora.

Ik ben opgegroeid in Klazienaveen, waar ik van mijn ouders de liefde voor de natuur heb meegekregen. Zo gingen wij geregeld wandelen in het Bargerveen, toen nog een tamelijk onbekend en ontoegankelijk hoogveengebied waar je niemand tegenkwam. Het wandelen in mijn woonomgeving doe ik nog steeds graag en daarvoor biedt het landschap rondom Peize volop mogelijkheden.

Als activiteitencommissie willen wij inspirerende, leerzame en ook gezellige activiteiten en lezingen organiseren. Heeft u wensen wat u graag op de activiteitenkalender ziet? Geef het aan ons door! U kunt ons (Anke, Chris, Marianne of Tea) aanspreken bij een IVN-bijeenkomst of stuur een mail naar ivn.activiteiten.peize@gmail.com.

Graag tot ziens!

Waarnemingen

Gisteren sprak ik Meindert van der Velde even (bij de toneeluitvoering van de toneelgroep Altena), en toen vertelde hij mij trots dat er onder zijn voedertafel maar liefst 5 (!) geelgorzen kwamen smullen!

Hij heeft 3 nivo's bij de voedertafel: hoogste nivo dat is een voederplank met een dakje erboven, daaronder een open voederplank zonder afdakje en altijd wat voer daaronder, gewoon op de grond.

En blijkbaar hebben de geelgorzen de voorkeur voor het voedergedeelte op de grond. En zo lokt elk nivo verschillende vogels. Leuk!

Foto Janneke Krooneman

Een heerlijke winterse wandeling door De Onlanden in januari. Beetje nevel, flauw zonnetje, vrieskou, rijp, en windstil. Kan niet beter. Wat een rust. En dan zie je ineens 4 reeën. Nee, het blijken er wel 6, of 7, of 8.... Zeker 11 blijken het er te zijn! Wauw!

En waarschijnlijk meer. Want als je goed kijkt zie je hier en daar wat oortjes boven de slootrand uitsteken.... Geweldig!

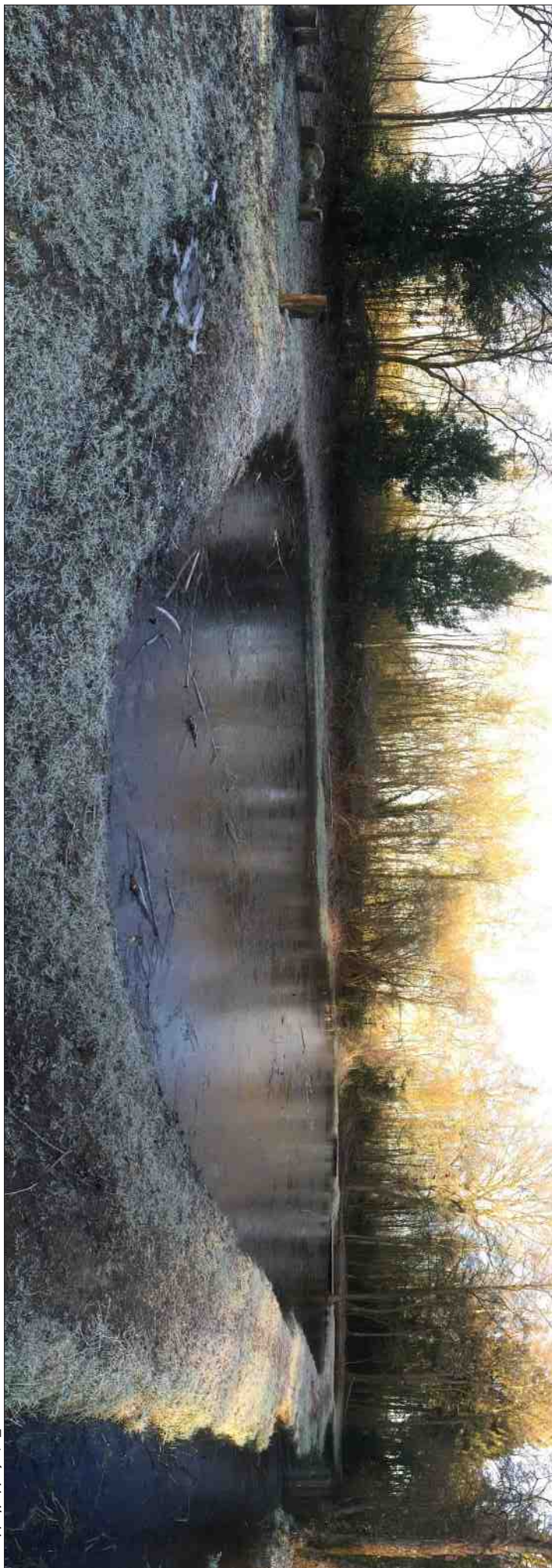
Janneke Krooneman

Hermannus Ensing van het Noordsepad meldde dat hij in zijn tuin een ijsvogel gezien heeft bij de vijver en dat er rondom de boerderij 2 grote bonte spechten en 1 groene specht rondvliegen. Ben Stellink wist te melden dat er bij de kerk om een uur of zeven 's avonds een bosuil roept. Gaaf! We kregen een melding van iemand aan de Roderweg dat een roofvogel een wespennest plunderde. Uit de beschrijving die werd gegeven aan Meindert van der Velde bestond het vermoeden dat het een wespendif was. Deze waarneming kon helaas niet gecheckt worden, maar is wel een mooi verhaal!

De NL Doet dag is op 11 maart van 13 - 16 uur. Verzamelen bij de heemtuin. Voor de inwendige mens wordt gezorgd.

Foto's Huib Heres

Beste lezers,

Ik ben Wanda de Jonge en naast lid van de jeugdiversiteit werkgroep ook webmaster van de IVN Peize website. Het bestuur heeft mij gevraagd een stukje te schrijven over de site voor deze Info. Voor de mensen die regelmatig op de landelijke IVN site rondsurfen hebben waarschijnlijk al geconstateerd dat de site is veranderd. Je kunt nu bijvoorbeeld met een zoekopdracht prachtig zien welke activiteiten waar in Nederland zijn. Alle IVN afdelingen is gevraagd om hun eigen site aan te passen aan het format van de landelijke site. Het voordeel is dat je op die manier de eenduidigheid bevordert. Ik heb mij vorig jaar beziggehouden met de inrichting van de IVN Peize site. Op de site kun je onder andere de IVN agenda vinden met de activiteiten die er worden georganiseerd en deze worden per activiteit uitgelicht. Ook kun je via links op de site over De Onlanden meer informatie vinden. Het gaat om de website "Natuur in De Onlanden" met onder andere nieuwsbrieven geschreven door Wim van Boekel. Zeer de moeite waard om te lezen! Daarnaast vind je nog een link naar Natuurmonumenten, de beheerder van het prachtige natuurgebied De Onlanden. Natuurmonumenten organiseert regelmatig activiteiten in De Onlanden en in de boerderij "De Onlanderij", gehuisvest aan de rand van De Onlanden, Madijk 1, bij Eelderwolde.

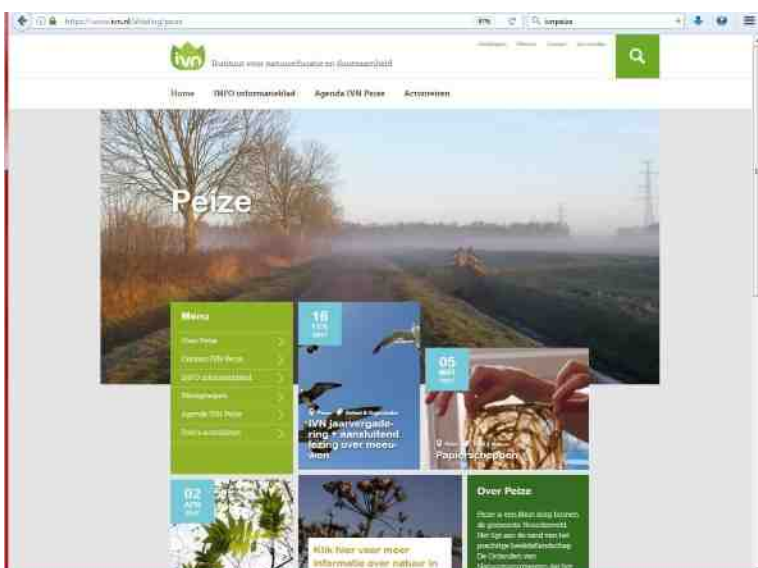
Op dit moment ben ik nog drukdoende met het realiseren van een pagina met foto's die gemaakt zijn van de activiteiten. Als u of uw (klein) kind mee heeft gedaan met een activiteit en er zijn foto's gemaakt dan kunt u ze hier terugvinden. Heeft u bezwaar tegen een geplaatste foto op de site neemt u dan contact op met mij en geef aan door middel van een beschrijving of een printscreen, of je maakt een foto met uw mobiel van de foto op de

site, dan haal ik de foto eraf. Heb je nog suggesties voor de site laat het mij dan weten zodat we er samen "onze" IVN Peize site van kunnen maken.

Hartelijke groet, Wanda

Hierboven een foto gemaakt tijdens een fotografie sneeuw wandeling afgelopen weekend van een afdruk van een laars. Ik vond het wel een leuk plaatje omdat de afdruk hartjes zijn. Liefde voor de natuur (maar ik vraag mij af of de eigenaar van deze laarzen dit wel beseft).

Op pad in De Onlanden

Ik ben net thuis van een rondje door het Matslootgebied als ik gebeld wordt door één van mijn vaste waarnemers, Harry Westerhuis, van IVN Groningen-Haren. Hij staat op de brug over het Eelderdiep bij de Onlandერი. "Er zitten TWEE Zeearenden naast elkaar op paaltjes in het gebied langs de Drentse Dijk", zegt hij. Voor mij reden om meteen weer op de fiets te springen en richting Peizermaden te snellen, ondertussen hopen dat de Zeearenden

De Zeearenden in de dode boom langs het Eelderdiep. Foto Wim van Boekel

Ruzie over het beste plekje in de dode boom. Foto Wim van Boekel

Jonge zeearend in de Peizermeden in 2013. Foto Sieds Rienks

blijven zitten tot ik er ben.

In De Onlanden wordt elke winter wel een aantal keren één Zeearend gezien. Meestal gaat het om een vogel die over het gebied vliegt en meteen weer verdwenen is. Soms gaat hij/zij even ergens in een boom zitten, maar is ook dan snel weer weg. In de winter trekken veel Oost-Europese Zeearenden rond in het gebied langs de Noordzee, op zoek naar een maaltijd. Ze eten vis, vogels of kadavers. In tegenstelling tot wat de naam suggereert vind je ze vooral bij zoet water. 'Zeearend' is dan ook een wat te letterlijke vertaling van het Duitse Seeadler. De vogels die wij in Nederland zien zijn over het algemeen jonge of onvolwassen Zeearenden, herkenbaar aan de bruine of slechts gedeeltelijk witte staart. Volwassen Zeearenden, met een helemaal witte staart, blijven het liefst in hun broedterritorium.

Eén Zeearend heb ik in De Onlanden dus wel vaker gezien, maar TWEE is echt heel bijzonder. Vandaar mijn sprintje richting Drentse Dijk. Al van ver zie ik dat zich een aardig groepje vogelaars verzameld heeft op de Dijk. Dat betekent waarschijnlijk dat de vogels er nog zitten. Bij aankomst blijkt inderdaad dat ik niet voor niets gekomen ben. Beide Zeearenden zijn er nog, maar zitten nu in de dode boom die, ten zuiden van de Zanddijk, langs het Eelderdiep staat. Het zijn beide jonge vogels. Een bijzonder gezicht om deze machtige vogels (de 'vliegende deuren') te zien zitten op een paar honderd meter afstand van de huizen in Ter Borch. Ik besluit om naar de Madijk, aan de andere kant van het Eelder-

diep, te fietsen. Wellicht levert dat een beter plaatje op dan met die lelijke huizen op de achtergrond. Als ik op de brug over het Eelderdiep ben, sta ik het dichtst bij de boom, maar heb ik vol tegenlicht. Juist op dat moment besluiten de Zeearenden in beweging te komen. Vlug pak ik mijn videocamera en kan ik een paar minuten opnames maken van de twee vogels, die in en om de boom een beetje stoeien/ruziën over het beste plekje. Prachtig dat ze die show even opvoeren voor de kijkers. De eenden op het Eelderdiep vinden het allemaal niet zo leuk. Die vliegen alle kanten op. Uiteindelijk vertrekt eerst de ene Zeearend en even later de andere richting het noordwesten. Het was weer een mooie ochtend in De Onlanden, met dank aan Harry Westerhuis, die mij de waarneming doorgaf.

Voor wie het, na alle publiciteit, nog niet gezien heeft: het filmpje van de twee Zeearenden is te zien op het Youtube kanaal van stichting Natuurbelang De Onlanden: <https://youtu.be/WeaEMgsY2IM>

Door Wim van Boekel

IVN - afdeling
Peize

info

Wolvenlezing

Op 30 november heeft IVN Peize een lezing georganiseerd over wolven. Eén van onze eigen leden, Chris Smit, vertelde over onderzoek dat hij doet naar wolven en wat voor invloed zij op het landschap kunnen hebben. Hij doet dit, werkzaam bij de Rijksuniversiteit Groningen, met studenten en andere wetenschappers uit andere landen.

Chris vertelde dat hij voor dit onderzoek regelmatig in het oosten van Polen komt, bij de grens met Wit-Rusland. Dit is een gebied dat nog heel ongerept is en een beschermd status heeft.

Wat ik ervan begreep is de kern van het onderzoek dat door de aanwezigheid van wolven er bijvoorbeeld minder herten komen in dat gebied omdat herten tot de prooidieren horen van wolven. En dat heeft weer invloed op de vegetatie. Minder herten betekent minder vraat aan jonge boompjes. En dat heeft weer gevolgen op de ontwikkeling van het bos.

Foto Yolanda van der Veen

Met diverse foto's en een enkel filmpje liet Chris heel beeldend zien hoe het onderzoek eruit ziet en wat er allemaal bij komt kijken om zeker te weten dat je uitkomsten ook echt kloppen.

Ook in Nederland wordt dit onderzoek, op kleine schaal, gedaan. Aangezien we hier (nog) geen wolven hebben, wordt er gewerkt met zakjes waarin

Schilderij Arien de Groot

urinegeur van wolven zit. Op sommige plaatsen in Nederland komen veel herten voor, bijv. op de Veluwe of in de Kennemerduinen. Soms zorgen ze daar ook voor overlast. Mogelijk kan dit bijdragen aan vermindering van de overlast.

Sommige aanwezigen hadden gehoopt wat meer mooie plaatjes van wolven te zien. Ik vond het juist erg aansprekend om wat meer over een wetenschappelijk onderzoek te horen.

Met ruim 60 mensen was de zaal bij Ensing goed gevuld.

Marianne

Foto Marc Planting

Kano-excursie IVN Jeugdcommissie

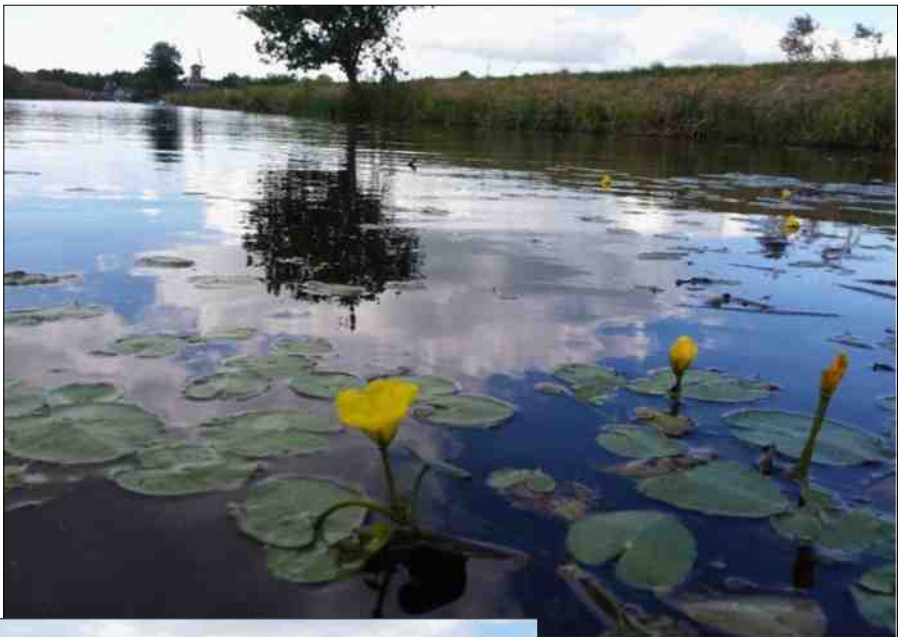
Op een mooie zonnige dag in september maakten we met een groep kinderen vanaf 10 jaar een uitstapje over het water. Met de fiets vertrokken we naar Roderwolde, waar we overstapten in kano's om de natuur eens vanuit een andere invalshoek te beleven. Kajakken was voor sommigen nieuw en best een uitdaging en er werd dan ook flink genoten toen alle boten vóóruit en ook nog eens de goede kant op gingen. Doordat je in een boot zo laag bent dat je niet

over het riet heen kunt kijken, waren we meteen in een heel andere wereld. Onderweg plukten we wat stukjes watermunt en de kinderen vonden zaaddozen die we meenamen om later samen te bekijken.

Ondanks duidelijke instructies zochten een paar grotere dames toch even de grenzen van de kajak op, en jawel... hij kon echt omslaan! Gelukkig was het warm weer en konden ze er zelf nog om lachen en lukte het ons met vereende krachten om de boot vol water op de kant te trekken en leeg te gieten. Wat een water past er in zo'n boot! Dit avontuur kostte natuurlijk wel wat tijd, waardoor we de geplande trip iets moesten inkorten. Halverwege pauzeerden we op een weiland, waar naast het opsnoepen van zelfgebakken cakejes ook wat tijd was om even rond te kijken. We sprongen om de beurt op de grond en voelden hoe het veen trilde. Zo voelt dus veengrond! Verder vonden de kinderen wat uitwerpselen (ganzen), nog meer zaaddozen van de irissen

die overal langs de oever groeiden en we proefden en roken aan de munt. Bij vertrek leerden we ze nog maar eens hoe je instapt zonder om te kukelen, waarna er behoorlijk professioneel terug gevaren

werd. Onderweg spotten we nog een zilverreiger en op de fiets een buizerd die wel heel stoïcijns bleef zitten toen er een kudde kinderen langs racete.

Al met al was het echt een ervaringsuitje waar we ons letterlijk en figuurlijk onderdompelden in een sportieve natuurbeleving.

Verinne

Otters in De Onlanden in 2016

Het afgelopen jaar is er weer heel wat gebeurd rond de Otters in De Onlanden. In het najaar haalden ze zelfs het regionale nieuws en ook een enkele landelijke omroep, toen er ineens een drieling opdook in het gebied. 2016 was dan ook een goed jaar voor de Otters. In februari werden de eerste jongen van het jaar (twee stuks, geboren in 2015) gezien en in de herfst kwamen, kort na elkaar, een tweeling en de, al genoemde, drieling in beeld. Zeer recent (eind januari) werd duidelijk dat er aan het eind van het jaar waarschijnlijk nog één of meerdere Otters geboren zijn. Een vruchtbaar jaar dus.

Al die Otters in De Onlanden bleven uiteraard niet helemaal onopgemerkt. Het zijn over het algemeen zeer schuwe dieren, die vooral 's nachts door het gebied zwerven, maar toch zijn ze soms ook overdag actief. De muskusrattenvangers in De Onlanden, die op veel plekken komen die voor anderen niet toegankelijk zijn, hadden dan ook meerdere keren het geluk om overdag een glimp van een Otter op te kunnen vangen. Eén keer lukte het zelfs om een Otter moeder met jongen te filmen, terwijl ze voorbij de kano van de muskusrattenvanger zwommen. Prachtig om zo dicht bij deze bijzondere dieren te kunnen komen. Maar ook de 'gewone' natuurliefhebber had kans om een Otter te zien. Ik kreeg meerdere meldingen van enthousiaste waarnemers die een Otter hadden zien zwemmen in één van de slenken. Daar was ik dan steeds erg jaloers op, want zelf heb ik nog steeds geen 'live' Otter gezien. Gelukkig heb ik dan nog de camerabeelden, waarop meer dan genoeg Otters voorbij kwamen. Het kwam in 2016 regelmatig voor dat voor camera's die op verschillende locaties in het gebied stonden tegelijk een Otter in beeld was. En ook kon soms gezien worden dat duidelijk verschillende Otters voor dezelfde camera verschenen. Door alle waarnemingen van individuen en tijdstippen van

Een Otter laat zich overdag zien 2016-07-03 15:59:56

verschijnen met elkaar te vergelijken ontstond een beeld van het aantal Otters dat in 2016 in De Onlanden te vinden was. Waarschijnlijk zwommen er drie mannetjes en minstens drie, maar misschien wel vijf, vrouwtjes rond. Flinke delen van De Onlanden worden echter niet goed gemonitord op de aanwezigheid van Otters. We vinden in deze gebieden wel spraints (keutels) en loopsporen, maar kunnen niet bepalen of dit sporen zijn van Otters die we elders wél in beeld hebben, of dat het om onbekende dieren gaat. Het werkelijke aantal Otters in De Onlanden is dan ook moeilijk te bepalen, maar dat geeft niet. Het belangrijkste is dat het goed gaat met de populatie en dat mag, met zoveel jongen die geboren worden, duidelijk zijn.

Het filmpje van de otterfamilie die langs de kano zwemt is te zien op ons Youtube kanaal, via: <https://www.youtube.com/watch?v=g9hkJ36Ertg>. Op dit kanaal zijn nog veel meer films van Otters en andere dieren in De Onlanden te vinden.

Door Wim van Boekel, stichting Natuurbelang De Onlanden

De Otter drieling in beeld

Nieuwe leden sinds het afgelopen jaar:

Ineke Leemrieze, lid
 Marit Dijkema, lid
 Derk Battjes, huislid
 Tea Snippe, van donateur naar lid
 Verinne Fuld, lid
 fam Resner-Bolt, lid

We hebben momenteel 59 leden, 12 huisgenoot of gezinsleden en 87 donateurs!

Activiteiten IVN Peize

DATUM	TIJD	WAT	WIE	WAAR	KOSTEN
11 februari 2017	14.00 - 16.00	Kinderactiviteit Uilenballen pluizen	groep 5 tot en met groep 8, max 15 kinderen	Dorphanus Peize	1 Euro incl drinken en wat lekkers
16 februari 2017	19.30 - 20.15	Ledenvergadering	leden IVN	Cafe Ensing	gratis
16 februari 2017	20.15 - 21.45	Lezing meeuwen	allen	Cafe Ensing	5 euro incl 2x koffie en thee
5 maart 2017	14.00 - 16.00	Kinderactiviteit Papierscheppen bij Fibreations	groep 4 tot en met groep 8, max 10 kinderen	Bij Fibreations atelier	gratis
11 maart 2017	13.00 - 16.00	NL Doet: heemtuin opknappen en bloemenweide aanleggen	volwassenen en kinderen	bosplan peize heemtuin	gratis, voor inwendige mens wordt gezorgd
2 april 2017	13.00 uur bij Ensing op de fiets naar het Kleibos	Wandeling Kleibos onder begeleiding van Wil Schroder	allen	13.30 uur informatiebord Kleibos	
8 april 2017	13.00 - 17.00	Kinderactiviteit Huttenbouwen	groep 3 tot en met groep 8	Bosplan Peize	1 Euro incl drinken en wat lekkers
23 april 2017	8 uur 's ochtends	Vroege vogelexcursie op de fiets	allen	vanaf dorphanus Peize	gratis
21 mei 2017	volgt	Abel tasmanwandeling lutjegast	allen	volgt	gratis
17 juni 2017	volgt	Kinderactiviteit Eetbare planten	groep 4 tot en met groep 8	volgt	1 Euro incl drinken en wat lekkers
21 juni 2017	volgt	Midzomeravondwandeling door Peizer Onlanden	allen	volgt	gratis

